

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 21.07.2025 nr MKM/25-0822/-1K

Meie: 14.08.2025 nr 1-7/226-3

**Majandus- ja taristuministri määruse nr 10
„Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku
kemikaali künniskogus ning ettevõtte ohtlikkuse
kategooria määramise kord“ muutmise eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud majandus- ja tööstusminister

Täname, et esitasite kooskõlastamiseks majandus- ja taristuministri määruse nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord“ muutmise eelnõu (edaspidi *määrus nr 10*).

Siseministeerium toetab tuleohtlike veeldatud gaaside ja maagaasi (olenemata selle olekust) alammäära tõstmist 5 tonni pealt 10 tonni peale ja kooskõlastab esitatud eelnõu järgmiste tähelepanekutega arvestamisel. Ühtlasi märgime, et käesolev kooskõlastuskiri sisaldab ka Päästeameti arvamust.

1. Seletuskirja kohaselt on plaanitav muudatus seotud tuleohtlike veeldatud gaaside alammäära tõstmisega. Samas määruse 10 lisa „Ohtlike kemikaalide ohukategooriad ning alammäär ja künniskogus ohtliku ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramiseks“ tabeli 2 punkti 18 muudatus on seotud nii tuleohtlike veeldatud gaaside, 1. ja 2. kategooria gaaside (k.a veeldatud naftagaas) ja maagaasiga (sh ka väärastatud biogaas, kui vastab märkuse 14 tingimustele). Näiteks Eestis kasutatakse maagaasi ka surugaasina (CNG).

Õigusselguse huvides palume läbivalt seletuskirja täiendada ja ***lisada tuleohtlike veeldatud gaaside järele ka eraldi ohtliku kemikaalina maagaas (olenemata selle olekust).***

2. Seletuskirja sissejuhatavas tekstis on toodud „Eelnõu väljatöötamine on tingitud C-kategooria ehk ohtliku ettevõtte ebamõistlikult rangest tuleohtlike veeldatud gaaside alammäära nõudest ja käitamisloa kohustusest. Määruse rakendamisel on ilmnunud, et tuleohtlike veeldatud gaaside alammäära nõude kohustuslik rakendamine on koormav, tekitades ettevõtjale põhjendamatut kulu.“.

Nimetatud on, et tuleohtlike veeldatud gaaside 5 tonni alammäära nõue on ettevõtjate jaoks koormav ja tekitab kulu, kuid hinnatud ei ole, kuidas mõjutab muudatus ohtlike kemikaalide, sh tuleohtlike veeldatud gaaside, käitlemist laiemalt. Samuti puudub seletuskirjas info, et peale tuleohtlike veeldatud gaaside alammäära tõstmist, jäävad 5-10 tonni tuleohtlike veeldatud gaaside käitlejatele kehtima kemikaaliseaduse (edaspidi *KemS*) 2. ptk 2. jao §-de 8-10 sätestatud nõuded.

Palume seletuskirjas käsitleda ohutuse aspekti ning selgitada, kuidas on tuleohtlike veeldatud gaaside käitlemise ohutus tagatud käesoleval hetkel, kui alammäär on 5 tonni ja kuidas on see tagatud tulevikus, kui alammäär tõstetakse 10 tonni peale.

3. Seletuskirja punkti 3 sissejuhatavas lõigus viidatakse, et 2024. a maikuus edastati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks KemSi muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus, kus analüüsiti mh tuleohtlike veeldatud gaaside käitlemise nõuete muutmist.

Palume seletuskirjas lühidalt välja tuua, milline oli KemSi muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse tagasiside ning kas see oli samuti ajandiks, et tõsta tuleohtlike veeldatud

gaaside alammäär 5 tonni pealt 10 tonni peale. Kui väljatöötamiskavatsuses käsitleti tuleohtlike veeldatud gaaside paigaldiste viimase viie aasta järelevalvemenetluste tulemuste ja toimunud õnnetuste statistikat, tuleks ka see seletuskirjas välja tuua.

4. Seletuskirja punkti 3 eelnõu sisu ja võrdlev analüüs punkti 2 muudatuses puudub samuti, nii nagu seletuskirja sissejuhatuses, ohutuse aspekt. Kirjeldatud on, et sektori huvi on suurendada tuleohtlike veeldatud gaaside käitlemise alammäära kogust 5 tonnilt 10 tonnini, sest viietonniste mahutite soetamine põhjustab ettevõtjale ebamõistlikke lisakulusid, seab tehnilisi piiranguid ja paneb Eesti ettevõtja ebavõrdsesse olukorda võrreldes naaberriikidega. Palume võimalusel seletuskirjas lahti kirjutada, millised lisakulud ettevõtjatele tekkivad ning ühtlasi ka selgitada muudatuse mõju ohutuse seisukohast. Väide, et kehtiv tuleohtlike veeldatud gaaside alammäär nõue paneb Eesti ettevõtja ebavõrdsesse olukorda võrreldes naaberriikidega, vajab valideerimist. Märgime, et üheks Eesti naaberriigiks on Soome, kus kemikaalide käitlemise nõuded on rangemad ja eristatakse 4 ettevõtte ohtlikkuse kategooriat, samal ajal kui Eestis on 3 kategooriat.

Seletuskirjas on viidatud, et gaasipaigaldisele kehtivad tuleohutuse seaduse (edaspidi *TuOS*) üldised tuleohutusnõuded. *TuOS*is kehtivad nii üldised kohustused tuleohutuse tagamisel (§ 3) kui ka 9. jaotises on sätestatud muud tuleohutusnõuded. Nimetatud jaotise §-s 27 on kehtestatud üldine nõue seadmele ja paigaldisele tuleohutuse tagamisel, sh üheks sätteks on asjaolu, et paigaldamisel, kasutamisel, hooldamisel ja kontrollimisel tuleb vältida tuleohtu ning tuleb juhendada kasutusjuhendist ja õigusaktidest. Majandus- ja taristuministri 3. juuli 2025.a määruse nr 87 „Küttegaasi kasutavale gaasipaigaldisele, selle ehitamisele ja gaasiseadme paigaldamisele ning gaasiballooni ladustamisele ja gaasianuma täitmisele esitatavad nõuded“ § 8 alusel on sätestatud, et gaasipaigaldise kohta peab olema koostatud kasutamise- ja hooldusjuhend, mis sisaldab tegutsemisjuhiseid võimaliku rikke või õnnetusjuhtumi puhuks ning see on kättesaadav päästemeeskonnale. ***Palume antud asjaolu lisada seletuskirja.***

Veel on seletuskirjas toodud, et kui ettevõtja täidab seadme ohutuse seaduse (edaspidi *SeOS*), *TuOS* ja ehitusseadustiku (edaspidi *EhS*) nõudeid korrektelt, on ohutus piisavalt tagatud juba nende tegevuste kaudu. Märgime, et eelnimetatud seadused ei käsitle kemikaalide ohutust.

Palume seletuskirja punktis 3 selgitada, kuidas tagavad tuleohtlike veeldatud gaaside käitlejad peale käesoleva muudatuse jõustumist, kemikaalide käitlemise ohutuse, järgides üldiseid kemikaalide käitlemise nõudeid (KemS §-d 8-10). Ühtlasi palume seletuskirja täiendada põhjendustega, mis viisid tuleohtlike veeldatud gaaside alammäära tõstmiseni, võttes aluseks ohutuse tagamise, mis on KemSi üks peamistest eesmärkidest.

5. Seletuskirja punktis 5 määruse mõjud on hindamata mõjud Tööinspektsiooni (edaspidi *TI*) töökorraldusele ning mõjusid kohalikule omavalitsuse üksusele (edaspidi *KOV*), Päästeameti (edaspidi *PäA*) ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi *TTJA*) töökorraldusele on hinnatud osaliselt.

Kui Päästeamet ei kontrolli tulevikus 143 tuleohtlike veeldatud gaaside käitlejate käitises ohutusnõuete täitmist, lisandub see kohustus *TI*-le. Ehkki *TI*-il on õigus sellistes ettevõtetes ka kemikaalide ohutut käitlemist kontrollida, peaks kontrolliesemesse lisanduma töötajate ettevalmistuse kinnitus keemiaõnnetustega hakkamasaamisel. ***Palume hinnata sellekohast mõju TI töökorraldusele ja -koormusele.***

Käesolevaga kontrollib *PäA* *KemS*ist ja selle alamaktidest tulenevate ohutusnõuete täitmist (nt kemikaalide hoiukohad ja seadmete hooldused jms, vastavus ettevõtte dokumentatsioonile, avalikkuse teavitamine), sh töötajate teadmiseid ja oskuseid õnnetuse korral õigesti tegutseda. Hädaolukorra lahendamise plaanis (edaspidi *HOLP*) on detailselt välja toodud, kuidas õnnetuse korral teatud tegevusi, sh koolitusi läbi viiakse, kes on vastutavad isikud ning keda on vaja teavitada, sh avalikkuse teavitamine. Kontrollimisel lähtub *PäA* *HOLP*is sätestatud asjaoludest ning viib läbi küsitlusi töötajate seas, sh küsib kinnitusdokumente koolituste ja õppuste kohta, mis on *HOLP*is sätestatud. Järelevalvemenetluste tulemustest nähtub, et tegemist on ühe peamise puudusega ettevõtetes, st töötajad ei ole teadlikud neile määratud kohustustest ja *HOLP*is sätestatud koolitused/õppused on olnud tegemata.

Pärast plaanitatavat muudatust jääb küll kohustus töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel töötajaid juhendada ja väljaõpe teostada, kuid praktilist hädaolukorra õppuse kohustust läbi viima ei pea. Samuti ei ole tanklatel ning tööstus- ja laohoonetel, mis on tuleohutusülevaatus kohustusega, nõuet korraldada evakuitsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppust, kuna sellise koolituse/õppuse korraldamise kohustust seadus ei sätesta.

Tulenevalt eeltoodust palume PÄA mõjude hindamise punktis hinnata HOLP koolituse/õppuse tegemata jätmisega kaasneda võivaid ebasoovitavaid mõjusid, kuna tuleohtlike veeldatud gaaside korral võivad tanklad ja vedelgaasipaigaldised asuda piirkonnas, kus on ohustatud suur hulk inimesi ning õnnetuse korral võib tekkida doominoefekt.

Palume kõrvaldada seletuskirja ebatäpsus, mille kohaselt PÄA teostab jätkuvalt ka muudatuse jõustumisel tanklates kontrolle, viidates sealjuures siseministri 27. mai 2024. a määrusele nr 14 „Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded“ (edaspidi *määrus nr 14*). Juhime tähelepanu, et määruses sätestatud ohtliku aine ladustamise tuleohutuse nõudeid ei kohaldata jaemüügile, sh jaemüügipakendis kaubale. Üldjuhul on tanklate põhitegevuseks mootorkütuste jaemüük. ***Sellest tulenevalt ei saa väita, et tanklates kemikaali ohutu ladustamine tuleohutuse seisukohast saab edaspidi kaetud siseministri määruse nr 14 nõuetega.***

Ühtlasi palume seletuskirja tekstiosa „Enamasti asuvad need tööstus- ja laohoonete juures, mida kontrollib küll erasektor, kuid nende kontroll piirneb hoonete tuleohutusega.“ täiendada järgmise tekstiosaga „See tähendab, et läbi viiakse tuleohutusülevaatus. TuOS § 2 lg 1² kohaselt on tuleohutusülevaatus territooriumi, ehitise ja selles asuva tuleohutuspäigaldise ning ehitises toimuva tegevuse tuleohutusnõuetele vastavuse kontrollimine. Tuleohutusülevaatus viiakse läbi TuOS § 42 lõikes 1 sätestatud hoonetes, sh tööstus- ja laohoonetes pindalaga üle 1000 m². Tuleohutusülevaatus tegemise ehitises korraldab ehitise valdaja. Tuleohutusülevaatus on tuleohutusteenus, mida võib TuOS § 41 lõige 2 alusel majandustegevuse korras osutada füüsiline isik, kellel on vastavalt kutsestandardile tuleohutusspetsialisti 5. taseme kutsetunnistus või tuleohutuseksperdi 6. taseme kutsetunnistus. Seega tuleohutusülevaatus TuOS § 42 lõikes 1 nimetatud hoonetes teevad erasektori spetsialistid, kes hindavad nii ehituslikku kui korralduslikku tuleohutust ja ka seda, kui teadlikud on ohutuse eest vastutajad kehtivatest nõuetest.“.

TTJA töökorralduse mõjude osa palume hinnata komplekselt ning täiendada seadme ohutuse seaduse §-st 14 tuleneva kohustuse osaga, mille kohaselt SeOS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teostab riiklikku järelevalvet TTJA. Samuti on asjakohane viidata, et tegemist on auditi kohustusega seadmega, mille üle teostab kontrolli ka auditi tegija.

KOV mõjude kirjelduse juures ei ole käsitletud planeerimisseadusest (PlanS) tulenevaid asjaolusid. PlanS § 74 lg 7 sätestab, et kui planeeringualal asub KemS kohaselt ohtlik ettevõtte või suurõnnetuse ohuga ettevõtte, tuleb üldplaneeringu koostamisel arvestada KemSis sätestatud nõuetega. Edaspidi ei pea KOV üldplaneeringu koostamise muudatuse korral arvestama antud asjaoludega.

KemS § 27 lg 4 kohaselt teavitab TTJA käitamisloa taotlusest ettevõtte asukohajärgset KOVi, kes annab arvamuse kavandatava tegevuse kooskõla kohta kehtiva planeeringuga 30 tööpäeva jooksul teavituse saamisest arvates. Tulenevalt PlanS-ist ja KemS § 32 lõige 4 kohaselt tuleb KOV-il (teatud erijuhtudel TTJA-l) esitada kooskõlastamiseks planeering või ehitusprojekt, kui see on seotud ohtliku või suurõnnetuse ohuga ettevõttega. Alammäära tõstmisel nimetatud kohustused kaovad ära. Seletuskirjas on viidatud üksnes asjaolule, et muudatus mõjutab vaid KOV-i töökorraldust, kuid hinnatud ei ole sellega kaasnevat mõju maa-ala planeerimisele ja ohutusele.

KOV-i puhul palume samuti hinnata mõjusid komplekselt, võttes arvesse PlanS, EhS ja KemS nõudeid.

Lisaks palume mõjude hindamise punktis parandada õigeks järgmine tekstiosa „Alammäära suurendamisel ei ole 5-10 tonnised tuleohtlike veeldatud gaaside ja maagaasi käitised C-kategooria ohtlikud ettevõtted, mistõttu ei ole neil enam kemikaaliseaduse alusel nõuet oma töötajaid koolitada erinevates ohuolukordades hakkama saamiseks“. ***KemS § 8 sätestab üldnõuded, mille kohaselt ettevõtja peab tagama ohtliku kemikaali ohutu käitlemise, mis oma olemuselt eeldab töötajate jätkuvat koolitamist ning hakkama saamist ka ohuolukordades.***

6. Seletuskirja punktis 6 määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud ***on toodud TTJA ja PÄA töökoormust puudutav informatsioon, mille õige asukoht on mõjude osas.***

7. Juhime tähelepanu, et ***ohtliku ettevõtte kohustuslikud dokumendid on teabeleht, riskianalüüs ning hädaolukorra lahendamise plaan.*** Seletuskirja lk-del 2-4 esineb selles osas ebatäpsusi ning viidatud on nii ohutusaruandele kui ka ohutuse tagamise süsteemi kirjeldusele, mis ei ole ohtliku ettevõtte kohustuslikud dokumendid.

8. Lisaks ehitusteatile või ehitusloa taotlusele tuleb hiljem ***esitada ka kasutusteatis või kasutusloa taotlus, mistõttu soovitame sellele viidata ka seletuskirjas.*** Seletuskirja lk-l 3 on viidatud ehitusteatile ja ehitusloa taotlusele ning lk-l 5 vaid ehitusloale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Teadmiseks:
Päästeamet

Merike Ring
merike.ring@siseministeerium.ee

Reelika Kuusik
Reelika.Kuusik@paasteamet.ee